

Finansdepartementet

Oslo, 10.06.2015

Høring NOU 2015: 5 Pensjonslovene og folketrygdreformen IV (utredning nr. 29 fra Banklovkommissjonen).

Etter Pensjonskasseforeningens syn oppfyller ikke Banklovkommissjonens forslag til «ny ytelsespensjonsordning» forutsetningen om levealderjustering av årlige pensjonsytelser. Den modell som skisseres er, etter nødvendig korreksjon av åpenbare feil, ikke forskjellig fra pensjonsmodeller etter tjenstepensjonsloven, og tilfører følgelig ikke pensjonsmarkedet noe nytt: Med de samme forutsetninger om opptjeningsstid, pensjonsalder mv. kan en «hybridordning» være grunnlag for et tilsvarende pensjonsløfte som modellen i utredningen. Banklovkommissjonens forslag vil kun føre til ytterligere forvirring omkring tjenstepensjoner og bør følgelig legges til side.

Finansdepartementet bør imidlertid vurdere å innføre levealderjustering i ordninger etter foretakspensjonsloven og åpne for at bestemmelser om innskuddspensjon (slik disse er vanlige i dag) tas inn i tjenstepensjonsloven med sikte på å avvikle innskuddspensjonsloven.

Banklovkommissjonens mandat

I brev av 20. mars 2013 ba Finansdepartementet Banklovkommissjonen utrede om det ville være mulig – og i så fall ønskelig – å utforme en ny, ytelsesbasert pensjonsordning tilpasset prinsippene for ny alderspensjon i folketrygden. En slik ny ordning skulle bl.a. bygge på prinsippene for lineær opptjening av pensjonsytelser; pensjonsmodellen skulle være basert på prinsippet om levealderjustering av pensjonsytelser og det skulle legges til grunn et dynamisk dødelighetsgrunnlag som reflekterer forventningene om utvikling i dødelighet og levealder. Banklovkommissjonen la i sitt arbeid til grunn, at pensjonspremiene ikke skulle beregnes som en neddiskontert verdi av framtidige pensjonsutbetalinger; men på en forutsetning om diskonteringsrente (beregningsrente) lik 0 %.

Banklovkommissjonens forslag – levealderjustering.

Levealdersjustering i folketrygdens alderspensjon reflekteres gjennom «delingstallet» som øker ved økende levealder og som ut fra en gitt pensjonsbeholdning gir lavere årlig pensjon. Delingstallet i folketrygden er sammensatt av to komponenter¹:

- Forventet dødelighet i opptjeningsfasen (dødelighetsarv)
- Forventet gjenstående levetid ved pensjonsalder

Pensjonsordninger etter tjenstepensjonsloven er også levealdersjustert og levealdersjusteringen her reflekterer utvikling i begge de angjeldende komponenter².

¹ Jf. Ot.prp. nr. 37 (2008-2009) avsnitt 5.3.

² Jf. LOV-2013-12-13-106 § 5-8 (1) og § 4-11 (1).

I Banklovkommisjonens forslag til ny ytelsespensjonsordning gis det premierabatt for (beregnet) dødelighetsarv. Dette innebærer at redusert dødelighetsarv som følge av fallende dødelighet i opptjeningsfasen vil reflekteres i økende premie for yngre årskull³ - ikke i (cet. par.) lavere årlig pensjon. Banklovkommisjonens modell er følgelig ikke i overensstemmelse med prinsippene om levealderjusteringen i folketrygdens alderspensjon. Imidlertid legges det samtidig til grunn at det enkelte medlems pensjonskapital skal tilføres en andel av de midler som er frigjort som følge av pensjonsforpliktelser som er bortfalt overfor medlemmer som før pensjonsuttak er døde i løpet av året. Banklovkommisjonen ønsker altså å benytte dødelighetsarven to ganger; først som rabatt på pensjonspremien og så som «arv» til gjenlevende medlemmer. Dette lar seg neppe gjøre.

Skal forutsetningen om levealderjustering i tråd med folketrygdens prinsipper oppfylles, må dødelighetsarven (beregnet eller faktisk) kun tilordnes gjenlevende medlemmer – og ikke gis som rabatt på premien.

Antall opptjeningsår – antall utbetalingsår

Banklovkommisjonen legger til grunn at en ny ytelsespensjonsordning skal gi livsvarige ytelser. For å kunne beregne årlig pensjonspremie i en slik ordning må det gjøres forutsetninger om antall opptjeningsår⁴ og antall utbetalingsår. Banklovkommisjonen legger til grunn at det skal kreves 40 års opptjening for å oppnå «full pensjon» som er definert som en «*fastsatt prosent av de enkelte medlemmers (det enkelte medlems) lønn inntil 12 G i opptjeningsåret, ...*»⁵.

For å fastsette antall utbetalingsår for en livsvarig pensjon, må det gjøres forutsetninger om en «standard» beregningsmessig pensjonsalder (uttaktsalder) og om forventet levealder. Forventet levealder for basisårskullet finner en med utgangspunkt i det dynamiske levealdersgrunnlag (dødelighetstariffen) som legges til grunn.

Lik årlig premie for alle arbeidstakere

Men med forutsetninger om et visst antall opptjenings- og utbetalingsår, om «full pensjon» som en nærmere angitt prosent av lønn for basisårskullet, lineær opptjening, lik årlig opptjening for alle⁶, og beregningsrente 0 %, vil årspremie for alle arbeidstakere i basisårskullet utgjøre en fast prosent av lønn uansett alder / antall ansettelsesår. (Reguleringspremie vil komme i tillegg.)

Med forutsetning om levealderjustering av pensjonsytelser i tråd med folketrygdens prinsipp vil årlig pensjonspremie i prosent av lønn også bli den samme for alle årskull.

Forslaget tilfører ikke noe nytt jamført med tjenstepensjonsloven.

Når årlig premie i prosent av lønn i en tjenstepensjonsordning med nærmere angitt årlig, livsvarig pensjon i prosent av lønn vil være konstant, tilsier det at en, med utgangspunkt i en innskuddspensjonsordning med et fast årlig innskudd i prosent lønn – og tilsvarende forutsetninger om pensjonsalder, levealder etc. – vil kunne love en livsvarig årlig pensjon i prosent av lønn. Men dette innebærer at Banklovkommisjonens forslag til «ny ytelsespensjonsordning» ikke tilfører «pensjonsuniverset» noe nytt, utover hva eksisterende innskuddsordninger og «hybridordninger» gir rom for.

³ Jf. NOU 2015: 5; Tabeller i vedlegg 2.

⁴ Med den alternative utforming av pensjonsløftet (jf. lovforslaget § 4a-2 (4)), er det i og for seg nok med forutsetninger om antall utbetalingsår.

⁵ Jf. lovutkastet § 4a-2 (3)

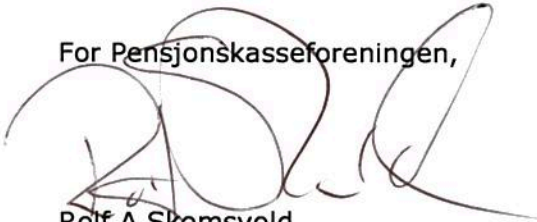
⁶ I dagens ytelsesordninger er dette ikke tilfellet. Med minimum opptjeningstid på f.eks. 30 år (lov om foretakspensjon § 4-3) vil en arbeidstaker som blir ansatt 40 år før pensjonsalder årlig bare tjene opp ¾ av den årlige pensjonsrettighet som det en arbeidstaker som blir ansatt 30 år før pensjonsalder vil gjøre.

Banklovkommisjonens forslag til «ny pensjonsordning» er følgelig ganske overflødig og bidrar bare til å skape ytterligere forvirring i et unødig komplisert pensjonsbilde.

En samordnet tjenstepensjonslov og en revidert foretakspensjonslov.

Det vil være mulig – med relativt enkle endringer – å innføre levealderjustering i foretakspensjonsloven. Det vil også være relativt enkelt å gi rom for dagens innskuddspensjonsordninger innenfor rammen av tjenstepensjonsloven - og dermed kunne eliminere lov om innskuddspensjon. Dette er endringer Finansdepartementet bør vurdere nærmere. Forslaget i NOU 2015: 5 bør departementet se bort fra.

For Pensjonskasseforeningen,

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Rolf A Skomsvold

Generalsekretær